

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESAARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 46 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
străinătate: 50 lei pe an. 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitei**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98 —

Din eroare de tipar s'a omis ca în Revista din No. 1, din 1 Ianuarie, să se treacă printre lucrările apărute în cursul anului 1912 și importanta lucrare: **Noțiuni de drept administrativ**, Partea I, cuprinzând: Principii generale, Statul și organele sale, Persoane juridice, Funcțiunile publice, de d-l *Anibal Teodorescu*, docent universitar, conferențiar de drept public la Facultatea din București. Preț 5 lei.

Anunțăm că, începând cu numărul viitor, vom publica mai multe articole cu privire la *Contractul de Cont-Curent*, studiu datorit primului nostru redactor d-l *Ion N. Cesarescu*.

SUMAR

— **Considerațiuni asupra naturii juridice a cambiei în diferite legiuri**, de d-l profesor *P. Dragomirescu*.

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație S.-Unită: *Obșteea moșnenilor Valea Marcului cu Ministerul Domeniilor* (Apelul fiind un act de procedură, lipsa semnăturii avocatului Statului din petiția de apel, este o nulitate intrinsecă de procedură, ce se consideră stinsă dacă nu se propune conform art. 111 proc. civ., înaintea oricărei apărări asupra fondului);

— Curtea cu jurați din jud. Ilfov: *M. Cerkez cu Eug. Adamo cici ș. a.* (Despre responsabilitate în materie de delict de presă), cu o Notă critică de d-l J. Jonescu Dolj.

Rezumatel Jurisprudenței Curței noastre de Casație

Curtea de casație s. I: No. 1: Prova cu martori. — Prescripție invocată de pârît. — Prova cu martori cerută de reclamant, spre a dovedi posesia precară a intimatului și întreruperea ei. — Rospingerea ei ca inutilă. — Violarea dreptului de apărare; *No. 2:* Perimare. — Cererea de perimare a unei acțiuni. — Competința instanței înaintea căreia e pendinte acțiunea, a cerceata cererea. — Art. 257 din procedura civilă; *No. 3:* Autoritatea lucrului judecat. — Hotărîre penală. — Dacă ea are putere de lucru judecat numai asupra culpabilității agentului, sau și asupra faptelor materiale ce au fost constatate de instanța penală, și ca consecință și asupra acțiunii civile.

Casație s. II: No. 1: Divorț. — Copii. — Incredințarea lor soțului inocent. — Aprebiere suverană a instanțelor de fond. — Art. 282 c. civil.; *No. 2:* Codul civil. — Comisia întocmită de art. 29. — Hotărîre. — Atacarea ei cu apel la tribunal. — Conexarea dif. rilor apeluri. — Judecarea lor în mod succesiv, iar nu de odată. — Lipsă de nulitate. — Art. 32 c. silvie. Recurs. — Prezentarea în instanță a recurrentului printr-un mandatar, neasistat de avocat. — Rospingere ca nesusținut. — Art. 94 din procedura civilă; *No. 3:* Prescripție. — Hotărîre comercială. — Aplicarea prescripției de 30 ani. — Art. 404 pr. civ. și art. 1, 839 și 947 c. comercial.

Casație s. III: No. 1: Taxe militare. — Dreptul proporțional. — Modul său de stabilire. — Art. 69 l. taxelor militare și 7 din regulamentul; *No. 2:* Pensie. — Jandarm. — Contractarea unei tuberculoze cu ocazia și diu cauza serviciului. — Imposibilitate de a-și câștiga existența prin orice fel de muncă. — Cuantumul pensiei; *No. 3:* Taxe succesoriale. — Scutire. — Mobile din casa de locuință a defunctului. — Art. 63 din legea timbrului.

CONSIDERAȚIUNI

asupra

Naturii juridice a cambiei în diferite legiuri

Privind de aproape natura juridică a obligațiunii cambiare, ea apare diferită după țara unde o examinăm.

Așa, în Italia se spune că între cel ce trage, sau emite o poliță (obligațiunea de a face să se plătească) și cel ce-și asumă o obligațiune (obligațiunea de a plăti) se determină un contract, care nu este născut nici din vânzare, nici din cesiune, nici dintr'un contract nenumit, ci câte puțin din toate aceste instituțiuni juridice.

Este, necesarmente, un contract de emisiune care se susține, grație unei forme extrinseci riguroase, după cum este formală, adică literală, obligațiunea ce derivă din el.

Vidari,¹⁾ în Italia, ca și Thaller,²⁾ în Franța spun că între cel ce însăreinează să plătească (trăgător) și cel cui este dată însăreinearea de a plăti (tras) se determină un contract de delegațiune.

În Germania, însă, unde rigoarea este caracterul esențial al poliții, fiindcă, în adevăr, ea este caracterizată prin forma sa, discuțiunile vite în țările latine nu-și mai găsesc locul.

Debitorul promite să plătească suma indicată în poliță independent de o contra-prestațiune a creditorului.

¹⁾ Vidari, La lettera di cambio.

²⁾ Thaller, Traité, No. 1192, p. 641,

Fără îndoială, în regulă generală, este o datorie reală la baza poliței și, adeseori, se întâmplă ca creditorul să-și ia angajamentul de a procura o contra-prestațiune.

Astfel, un cumpărător emite un titlu de creanță, sub forma unei polițe, în favoarea vânzătorului pentru prețul mărfurilor cumpărate.

Cu toate acestea, polița este în întregime independentă de datoria ce-i servește de fundament și, în particular, de contra prestațiunile ce pot să fie impuse creditorului. Ea este independentă și se datorește sie-și. Așa dar, creditorul poate să-și întemeieze acțiunea ce intențează debitorului său numai pe poliță: el nu este ținut să arate că polița rezultă dintr-o vânzare și că mărfurile au fost deja liberate.

Pe când practica, ajutată de jurisprudență, în țările latine făceau diferite inovațiuni spre a facilita cât mai mult întrebuițarea poliței, iată că în Germania se înfăptuiește o reformă radicală.

Reforma se realizează către sfârșitul anului 1839 prin opera lui Einert «*Das Wechselrecht nach dem Bedürfniss des Wechselgeschäftes in neunzehnten Jahrhundert*» și conduse la celebra lege *Wechselordnung*, elaborată la Leipzig în anul 1847.

Asupra poliții s'au emis atâtea teorii în Germania, în cât nu este altă parte a dreptului comercial care să aibă o literatură mai bogată.

Fără îndoială, nu le vom enumăra pe toate, fiindcă multe din ele sunt lipsite de fundament juridic; voi releva numai pe cele mai importante, adică: teoria lui Einert, Liebe și Thöl, expuse în Supino³⁾.

Einert considera polița ca o hârtie monedă. Cel ce o subscrie se obligă nu către anume persoană, ci către oricine în mâinile căruia ar fi polița.

Teoria aceasta este combătută de către Supino și alți autori, cari zic că nu este posibil să se confunde polița cu hârtia monedă. Și nu se poate face confusiune, fiindcă polița se emite pentru scopuri comerciale, individual determinate, adică pentru raporturile intervenite între emitent și beneficiar, pe când hârtia monedă este independentă de asemenea raporturi personale.

Mai mult decât atât, o plată făcută cu o hârtie monedă liberează complet pe debitor; nu tot acelaș lucru se poate spune de plata făcută cu o poliță, de oarece debitorul, adică emitentul, nu este complet liberat decât numai când cel înscris pe plătească (trasul), s'a executat.

Love⁴⁾ lămurește doctrina lui Einert, demonstrând independența poliței de raporturile de drept

ce au precedat o independență derivând din caracterul formal al poliței. Mai relevază, în plus, diferența dintre poliță și hârtia monedă, prin raporturile speciale de drept, la care cea dintâi dă naștere între ac i prin mânele căroră trece. Și crede că nu rezultă, în mod lămurit dacă fundamentul obligațiunei cambiare este o promisiune unilaterală, sau un contract.

Thöl,⁵⁾ din contră, insistă asupra caracterului contractual al poliții și teoria preconizată de el este următoarea:

Polița nu este expresiunea contractului de schimb, nici a altui contract preexistent, ci ea însă-și cu negociarea sa este care produce un contract, ce consistă în promisiunea de a plăti o sumă de bani într'un loc și timp determinat unei persoane, promisiune unilaterală, întrucât beneficiarul dobândind polița capătă drepturi, fără să și asume obligațiuni de aceeaș natură.

Trăgătorul se obligă emitând polița trasul se obligă acceptând-o; așa că, și unul și altul ca și giranții, ca și avaliști se obligă cambiarmente.

Cel ce emite polița este obligat direct către toți acei ce o vor dobândi și prin atâtea contracte, câte sunt personale ce vor interveni. Primul contract este între trăgător și beneficiar. Când, însă, acesta din urmă girează polița, se naște un contract între trăgător și noul giratar prin intermediul beneficiarului original, care a girat polița, nu în calitate de mandatar sau negotiorum gestor, ci ca un instrument care transmite voința trăgătorului chiar.

Astfel, orice contract cambiar este distinct și independent; beneficiarul care girează polița este în acelaș timp și un fel de trăgător. Cu cât semnăturile vor fi mai numeroase cu atât plata va fi mai sigură, căci toți semnatarii sunt solidar răspunzători.

Teoria lui Thöl fu primită de unii juriști pe deantregul, iar de alții cu oarecare modificări.

Dacă chiar dintre teoriile expuse nu am reține decât pe cea dintâiu, care în mod învederat, a dus la înfăptuirea marei legi a schimbului, vedem dintr-o dată superioritatea sistemului ei asupra sistemului francez și englez.

În adevăr, se produce o schismă completă între spiritul francez și și ința germană, accentuată prin indolența spiritului francez care se menține la adăpostul unor parapete prea învechite în această materie.

Francezii ar fi putut, perfecționând sistemul lor, să opună sistemului germanei ceva mai bun, dar, din nepăsare, n'au făcut nimic.

În Franța, cambia nu se distinge întru nimic

³⁾ Supino D. Della Cambiale e dell'assegno Bancario, p. 10 și urm.

⁴⁾ Die allgem. Deut. Wechselordnung, etc.

⁵⁾ Das Wechselrecht.

de alte creanțe. Acel ce o produce se prezintă ca un creditor în virtutea unui contract ce-i dă totdeauna dreptul la o sumă de bani.

Poliza poartă mențiunea valorii furnisate (mă oblig să plătesc 100 de lei, valoare primită în marfă). Mențiunile sunt simple și, or cum ar fi, ele ne arată că în Franța polița este un instrument de creanță ce nu se distinge de celelalte și care pune în joc principiile obligațiilor.

Ea are, cu alte cuvinte, o cauză extrinsecă izvorâtă dintr'un alt contract, în care a intervenit pur și simplu numai ca mod de reglementare.

Lipsind această cauză, polița n'are valoare specială. De unde rezultă, că nu polița ca act scris face să nască obligațiunea: ea o constată numai.

Dacă polița ar circula numai ca o creanță civilă, născută dintr'o cumpărare de mărfuri, dintr'un delict, de sigur că ar circula cu greutate; de aceea a trebuit să se deroge de la dreptul ordinar.

Rezultatul derogării ?

O seamă de caractere proprii, și anume:

1) Polița este supusă la o redacțiune riguroasă. Ea trebuie să poarte semnătura trăgătorului, data, numele beneficiarului și clauza la ordin, care nu poate fi neglijată fără ca polița să nu degenereze într'o simplă promisiune; numele trasului, valoarea.

Toate aceste mențiuni sunt necesare și lipsa lor atrage nulitatea poliții, ca poliță.

Este un act sub semnătură privată, sacramental în sensul că mențiunile cerute de lege nu pot fi suprimate fără ca ea să devină nulă.

2) Polița atrage solidaritatea giranților.

3) Ea dă dreptul purtătorului să ceară acceptarea, de la tras; în caz când trasul o refuză, atunci se poate adresa giranților și chiar trăgătorului, însă, înainte de scadență.

4) Polița nu comportă termen de grație; tribunalul trebuie să refuze o asemenea cerere din partea unui debitor cambiar.

5) În sistemul francez, ca și în cel italian, și românesc, polița este un act de comerț față de ori ce persoană, fie ea chiar necomerciantă.

Sistemul german este diametral opus sistemului francez.

Odată cu formațiunea *Zollverein*-ui câți-va publiciști germani luară în cercetare polița spre a ști dacă trebuințele noi nu ar cere baze noi.

Și, ceea ce le-a atras luarea aminte a fost faptul că polița se deosebise de celelalte contracte, de oarece datoria ce naște din ea nu este, nu se aseamănă cu o datorie ordinară. Aci, datoria se încorporează în bucată de hârtie; a avea polița este a avea creanța.

Și se încorporează atât de mult, în cât polița

nu are creditori, fiindcă beneficiarii ei se schimbă dintr'o zi în alta.

Trăgătorul se obligă, este adevărat, dar către cine ? El datorește grație faptului că a semnat, adică titlului. Și semnătura pusă pe hârtie dă poliții caracterul particular, care face din ea o creanță *stricti juris*.

După cum am mai spus, acela dintre autorii care anunță problema fu un consilier de stat al curții de Saxa: Einert. Cartea sa făcu mult șomot și răspândi ideile cari confundă polița cu moneda.

Între timp, delegații *Zollverein*ului se adunară la Leipzig și redijară *Wechselordnung* din 1847, care este încă în vigoare și care a fost reprodusă de statele următoare: Belgia în anul 1872; Italia în anul 1882; Spania în anul 1886; Elveția în anul 1881; Anglia în anul 1882; Franța în anul 1894, iar Grecia și Olanda mult mai târziu de cât Franța.

Concepțiunea germană este foarte bogată în rezultate și în expresiuni.

Este timpul să arătăm consecințele acestei concepțiuni a acestor teorii.

1) Germanii au vroit să simplifice cât mai mult posibil mențiunile pe cari trebuie să le conțină o poliță. Și în acest scop au îndepărtat, mai ales acele mențiuni cari se refereau la contractul generator al poliții, adică la raportul contingent dintre trăgător și beneficiar.

Mențiunea valorii a fost înlăturată de către germanii; francezii, din potrivă, o cer expres.

Cu toate acestea, nu trebuie să uităm că germanii au înlocuit această mențiune printr'o alta care nu există în dreptul francez, și anume: inserțiunea cuvântului schimb, sau a unui termen equivalent, în corpul poliței.⁹⁾

Cum, de ce această nouă mențiune, când germanii o porniseră pe calea simplificărilor ?

Răspunsul este foarte simplu, și anume: trebuia ca polița să cuprindă o mențiune care să-o distingă de celelalte contracte ale vieții civile și mai ales de o procură dată unui mandatar.

Trebuia dacă, se poate spune, o pecetie monetară, pusă de către trăgător, pentru ca polița să aibă valoarea monetară.

Ei bine, cuvântul schimb realizează acest serviciu.

2) Germanii au simplificat, de o potrivă, girul. Pentru a fi logici până la sfârșit, ar fi trebuit să fie mai îndrăzneți și să recunoască polița la purtător.

Dar n'au făcut-o. Este de ajuns ca trăgătorul

⁹⁾ Tot ast-fel este și în dreptul elvețian unde cuvântul „de cange” este sacramental și ca atare un element esențial, de oare ce el deșteaptă atențiunea celui ce semnează o poliță că se supune unor reguli speciale.

să emită o poliță în ordinul său propriu și s'o gireze în alb pentru ca ea să circule cu cea mai mare ușurință. Totuși, polița la purtător nu este permisă.

În germania ca și la noi, girul este mult mai simplu de cât în Franța. Este suficientă semnătura girantului în alb spre a transmite proprietatea poliței.

La francezi din contră, un asemenea gir valorează procură, fiindcă n'au scăpat, nu s'au desfăcut încă de formalismul demn de alte vremuri.

Germanii, ca și noi, ne-am apropiat cât mai mult de titlul la purtător.

Acestea sunt cele d'ntăiu două puncte cari prezintă interes de a fi cunoscute pentru a înțelege cum germanii au ajuns să înlăture formalitățile dreptului francez.

Ar mai fi și alte puncte de cercetat, dar, sistemul rațional de tratare impune celui ce se ocupă cu știința dreptului o selecțiune.

Și atunci, pentru a ne conforma vom examina și al 3-lea punct care prezintă destulă importanță.

Germanii au ameliorat funcțiunea unei reguli, cunoscută deja înaintea lor, dar care nu era înscrisă în legi. Este vorba de regula inoposabilității excepțiilor.

Este admis pretutindeni că debitorul unei polițe (trăgător, acceptant, girant) nu poate să opună ultimului purtător excepțiile, sau mijloacele de apărare cari îi aparțineau în contra unui predecesor. Din moment ce acest mijloc este ocult, buna credință și siguranța afacerilor vrea ca ultimul purtător să scape de el.

Ar fi excesif dacă s'ar permite să i se aducă la cunoștință, în ultimul moment, acest mijloc de apărare care ar duce la pierderea dreptului de a cere plata.

Iată un exemplu: Se cumpără niște mărfuri de contrabandă a căror vânzare, în principiu, este nulă. Vânzătorul trage o poliță asupra cumpărătorului, trasul o acceptă, iar trăgătorul o negociază unui bancher, acest efect rămas în mânele bancherului până la scadență este prezentat acceptantului. Trasul (acceptantul), nu poate să opue excepțiunea de contrabandă bancherului; ar fi triumfat cu ea, desigur, în contra trăgătorului dacă acesta ar fi rămas până la scadență proprietar al poliței.

Concepțiunea inoposabilității excepțiilor este «la elef de voûte», cum zice d-l Thaller, a poliței.

Cum o explicăm? fiindcă este o anomalie ca o creanță să valoreze mai mult în patrimoniul cumpărătorului decât în acel al vânzătorului.

Germanii o explică, raportându-se la doctrina lui Einert.

Pentru ei, a fi, sau a părea este tot una. Și articolul 82 din Wechselordnung pune principiul zicând că creditorul nu poate să fie respins de cât prin mijlocul excepțiilor ce ar fi oposabile purtătorului însuși.

Germanii au mai adăogit și alte doctrine la aceea a lui Einert, cari, în definitiv, duc la același rezultat.

Astfel, printre cele mai recente sunt: teoria personificării titlului, după care titlul este creditor prin el însuși și în aceste condițiuni ar fi imposibil să-i opui excepțiuni anterioare; teoria liberării titlului,⁷⁾ după care, faptul de a fi liberat polița la origine crează datoria. Conform acestei teorii un titlu furat este valabil dacă a fost acceptat de un purtător de bună credință.⁸⁾

Sistemul Englez. În Anglia s'a crezut mai rațional să se suprimă orice doctrină, orice sinteză, orice încercare de sistematizare, sau de construcțiune naturală.

Englezii au preferat să organizeze în mod practică polița, fără să ție seamă dacă rezultatele dobândite sunt logice.

Nu numai că au simplificat mențiunile, girul, dar au admis și polița la purtător. Au suprimat mențiunea datii și nu mai cer nici mențiunea scadenței, lipsa ei înseamnă că polița e plătilibilă la vedere.

O poliță alcătuită în termenii următori este valabilă,

Plățiți 100 Lire
lui Brown, Regent street.
John

Așa că ajungem la o formă când polița reproduce simplele mențiuni ale unui bilet de bancă.

Englezii disting 2 feluri de contracte, și anume:

1) Contracte «with valuable consideration» având o forță juridică și 2) contracte «without valuable considerations» cari n'au trebuință de o cauză juridică la baza lor. Cu alte cuvinte, în acest din urmă caz, creditorul care produce o probă, un înscris, n'are nevoie să facă dovada unui contract generator. «Promit să plătesc» aceasta-i suficient, sunt legat prin aceste cuvinte; pe când

⁷⁾ *Creationstheorie.*

⁸⁾ Dintre următoarele teorii mai importante: *Wertragstheorie* teoria contractului, după care trăgătorul răspunde de titlu numai dacă s'a desfăcut de el cu învoirea de a rămâne obligat neîncetat (teorie susținută de Thöl, Goldschmit și alți); *Creationstheorie* care declară răspunzător pe trăgător din moment ce a emis polița și aceasta a trecut, prin orice mod în mânele cuiva de bună credință (teoria susținută de către Cosak, Endemann, Dernburg și alții); *Emissionstheorie* după care trăgătorul este răspunzător numai prin simplul fapt că a transferat polița; legiuitorul federal elvețian și-a apropiat *Creationstheorie* după care o poliță furată și pusă în circulație obligă pe cel ce a semnat-o.

în contractele din prima categorie va fi nevoe să se dovedească baza.

Orice convențiune care îmbracă forma unui «*deed*», adică act timbrat cu concursul a doi martori, e scutit de a mai arăta o cauză juridică.

Am făcut această descriere pentru a arăta că Englezii socotesc polița ca un «*deed*», adică ca un act obligator prin el însuși, și, dealminteri, pe aceasta se întemeiază pentru a justifica inoposabilitatea excepțiilor.

În Anglia, mai mult ca or unde, polița trebuie făcută pe timbru; făcută pe hârtie simplă nu produce nici un efect. Dreptul german este cu totul opus, de oarece se mărginește să dea numai amendă fiscală. În Franța există un sistem intermediar, și anume: purtătorul pierde recursul în contra giranților, dar îl conservă în contra acceptantului și a trăgătorului care n'a făcut proviziunea.

În Italia, vânzarea cu termen «*marché a terme*» cum spun Francezii, nu e valabilă de cât pe un borderou timbrat, ceea ce este cam analog și care se apropie de noțiunea engleză.⁹⁾

Ca încheiere, se poate spune că legea germană asupra schimbului inaugurează o eră nouă în istoria cambiei, istorie, ce după Kuntze se poate divide în trei perioade, și anume: 1) Perioada italiană până la anul 1650, când polița este exclusiv mijloc de schimb; 2) perioada franceză până la anul 1848, când polița este un mijloc de plată la îndemâna comercianților; și 3) perioada germană dela 1848 încoace, când polița este un titlu de credit în serviciul tuturor.

P. DRAGOMIRESCU

Docent — Conferențiar
la Universitatea din Iași

Înalta Curte de Casație și Justiție S.-Unite

Audiența de la 16 Noembrie 1912

Prezidenția D. lui G. N. BAGDAT prim președinte

Obst. a moșnenilor Valea Marcului cu Ministerul Domeniilor

Nulități de procedură. — Apel — Lipsa semnăturii adăvurate a apelantului din petiția de apel. — Vițiun de formă al apelului. — Nulitate de procedură care se stinge dacă nu a fost propusă înaintea oricărei apărări asupra fondului. — (Art. 111 pr. civ.)

Art. 111 din procedura civilă prescrie regula că orice cauză de nulitate în privința actelor de procedură privitoare la cererile de legarea instanței prin acțiuni, opoziții, contestații, apel, recurs în

casație și cereri de revizuire, este stinsă dacă nu se propune înaintea oricărei apărări asupra fondului.

*Asfel, apelul fiind un act de procedură, lipsa semnăturii avocatului Statului din petiția de apel, referindu-se la un vițiun de formă al apelului, este o nulitate intrinsecă de procedură, ce se consideră stinsă dacă nu se propune înaintea oricărei apărări asupra fondului. *)*

Deciziunea 13/912. — Respins recursul făcut de obștea Moșnenilor Valea Marcului contra deciziei Curței de apel Craiova S. I. 38/912, dată în proces cu Ministerul Domeniilor.

Curtea

Ascultând citirea raportului făcut de D-l consilier Al. Alessiu;

Pe D-l avocat M. Antonescu în dezvoltarea motivului de casare;

Pe D-l avocat V. Atanasovici, în combateri; și

Pe D-l Procuror General Sc. Popescu, în concluziuni pentru admiterea recursului;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Greșita aplicare a art. 111 c. pr. civ., violarea art. 316, 160, 162, 170, 171, 182 și 290 al. 2 din codul pr. civ. exces de putere și omisiune esențială. În două rânduri am arătat Curței că apelul Statului nu era iscălit de avocatul Statului ci de o altă persoană, pe care am desemnat-o, persoană care n'avea mandat de la Stat, și a iscălit numele avocatului Statului. Am arătat deci că ne aflăm în fața unui fals, că apelul era deci inexistent.

În consecință înscriindu-ne în fals, am cerut Curței să procedeze la constatarea faptului sau să trimită afacerea la penal.

Curtea a respins apărarea noastră pe motiv că ar fi la mijloc, nu o apărare asupra fondului ci o nulitate de procedură care trebuia pusă în limine litis. Curtea adaugă că din moment ce nu am afirmat și intenția frauduloasă a celui care a falsificat semnătura avocatului Statului nu ne am mai găsi în fața unui fals penal, deci a respins trimiterea lui la penal iar instrucția falsului civil a refuzat să o facă, nefiind propusă în limine litis.

Judecând astfel, a călcat sus citatele texte de lege, a comis un exces de putere și a făcut o omisiune esențială în ce privește art. 290 al. 2 din codul procedurii civile »

Având în vedere că din decizia supusă recursului rezultă că moșnenii din Valea Marcului ridicând contestație la hotărânicia făcută de Stat moșiei sale Albulești din județul Mehedinți, acea contestație a fost admisă de tribunal;

Că în contra sentinței Tribunalului avocatul Statului a făcut apel, care i-a fost respins ca nesustinut, și făcând opoziție în contra deciziei de respingere a apelului, opoziția i-a fost admisă de Curtea de Apel din Craiova prin decizia pe care moșnenii au atacat-o prin acest recurs;

Că asupra recursului făcându-se divergență de secția I a acestei Înalte Curți, iar la judecata în divergență a recursului neîntrunindu-se majoritatea cerută de art. 20 din legea organică a Curței, recursul a fost trimis în

⁹⁾ Legea italiană prenumără timbrul printre elementele esențiale ale unei cambii, în cât lipsa lui totală sau parțială face imposibilă obligațiunea cambială. Și judecătorul este obligat s'o ridice din oficiu.

Legea a creat aceste dispozițiuni pentru a împiedeca frustrarea fiscalului. A se vedea mai multe lămuriri în Vivante vol. tr. fr. No. 1043 și următorii.

*) Acest rezumat a fost publicat în No 1/913, pag. 11.

cercetarea secțiunilor unite, conform prescripțiilor articolului din zisa lege organică;

Având în vedere că tot din decizia adusă în recurs se constată:

a) Că recurenții au cerut să se anuleze apelul făcut de Stat, pentru motivul că petiția de apel nu ar fi semnată de însuși avocatul Statului din acel timp l. Părăianu, ci semnătura acestuia ar fi făcută de altă persoană, incident ce a fost respins de Curtea de apel, prin încheierea No. 1567 din 5 Mai 1911, motivând că nulitatea invocată este stinsă, pentru că n'a fost propusă înaintea oricărei apărări a fondului, cum prescrie formal art. 111 din procedura civilă;

b) Că moșnenii recurenți, la ultima înfățișare a apelului, în 1912, au ridicat din nou incidentul de nulitate a apelului Statului, invocând de rândul acesta că semnătura avocatului statului din petiția de apel este falsă, ceea ce ar atrage nulitatea apelului Statului, indiferent dacă n'a existat intenție frauduloasă din partea autorului falsului; și că acest incident a fost respins de Curtea de apel, pe considerațiunea că așa formulat — fiind vorba de o declarație în fals civil a semnăturii avocatului Statului — incidentul a mai fost ridicat și respins de acea Curte prin încheierea No. 1569 din 5 Mai 1911, și că prin urmare exista lucru judecat asupra aceluși incident;

Având în vedere că din cele spuse mai sus rezultă că, chestiunea adusă în cercetarea Secțiunilor Unite se referă la o nulitate de procedură;

Considerând că nulitățile sunt de două feluri: nulități intrinsece, acele relative la viziile de formă ale actelor de procedură și nulități extrinsece — acele care se referă la lipsa de interes, la calitatea și capacitatea uneia din părți;

Considerând că nulitățile extrinsece dând loc la respingerea cererii, dacă reclamantul nu justifică că are interes să o facă, și obligându-l să o facă, regulează situația, când calitatea și capacitatea îi sunt cu temei contestate, sunt apărări peremptorii de fond și pot deci fi propuse în ori-ce stare a procesului; și din contră, nulitățile intrinsece, adică acele referitoare la viziile de formă ale actelor de procedură, nu au nici o legătură cu fondul procesului, propunerea lor se găsește regulamentată de art. 111 din procedura civilă;

Considerând că art. 111 din procedura civilă prescrie regula că: «Ori-ce cauză de nulitate în privința actelor de procedură privitoare la cererile de legare instanței prin acțiuni, opoziții, contestații, apel, recurs în casafie și cereri de revizuire, este stinsă, dacă nu se propune înaintea oricărei apărări asupra fondului»;

Considerând că apelul fiind un act de procedură lipsa semnăturii avocatului statului din petiția de apel — căci în definitiv la aceasta se reduc ambele incidente ridicate la Curtea de apel de moșnenii — recurenți, pe temeiul cărora cereau nulitatea apelului Statului — referindu-se la un viciu de formă al apelului, este o nulitate intrinsecă de procedură ce se găsea stinsă în momentul propunerii ei, întrucât nu fusese invocată de moșnenii înaintea oricărei apărări a fondului, cum prescrie formal art. 111 din procedura civilă, și după mai multe înfățișări ale apelului în care se cercetase fondul și în urma efectuării a două cercetări la fața locului cu martori și expertize ingineresti, după cum rezultă din decizia Curței de apel adusă în recurs;

Considerând că nu se poate invoca de moșnenii în susținerea recursului lor jurisprudența acestei înalte Curți din decizia sa cu No. 7/911, de oare-ce în acel recurs se discuta de lipsa de calitate a celui care făcuse apel ca mandatar al uneia din părți, și instanța de fond constatare că procura prezentată nu da mandatului puterea să facă apel în numele clientului său; și fiind deci în discuțiune o nulitate extrinsecă de procedură, aceea a lipsei de calitate, cu drept cuvânt această înaltă Curte a stabilit în cea speță că nulitatea invocată era o excepțiune peremptorie de fond ce se putea in-

voca în ori-ce stare a procesului, pe când în recursul de față fiind în discuțiune o nulitate de procedură intrinsecă de procedură, nulitatea trebuia să fie propusă înaintea oricărei apărări asupra fondului, cum cere formal art. 111 din procedura, sub pedeapsă d'a nu fi ținută în seamă, după cum s'a stabilit printr'un considerent precețent;

Considerând că tot cu aceeași lipsă de temei se invocă în susținerea recursului, că instanța de fond ar fi violat art. 162, 170, 171, 182 și 231 din procedura civilă, de oare ce în discuțiune nu este un act privitor la fondul procesului, caz la care se referă citatele articole din procedura civilă; și că, de altă parte, constatarea falsului invocat ar fi avut în definitiv de rezultat să stabilească că apelul pornit din biroul avocatului statului, a cărui calitate d'a face apel în numele statului nu se tăgăduiește de recurenți, având număr de eșire din registrul public al celui birou, nu purta semnătura avocatului statului, îi lipsea aceea semnătură, era deci viciat în forma lui, ceea ce constituie o nulitate intrinsecă a apelului; și o asemenea nulitate este stinsă dacă nu s'a propus «în limine litis» și art. 111 din procedura civilă, care regulează materia, nu face distincțiune între cazul când acela care invocă o asemenea nulitate a avut putința și acela când n'a avut putința să o comunice înaintea oricărei apărări a fondului;

Considerând că așa fiind, cu drept cuvânt Curtea de apel a considerat ca tardiv incidentul în discuțiune, și prin urmare mijlocul de casare cală a fi respins ca neintemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

CURTEA CU JURAȚI DIN JUDEȚUL ILFOV

Audiența de la 6 Octombrie 1912

Președinția d-lui M. A. BALS, consilier la C. de Apel Bic.

Decizia No. 71

M. Cerkez cu Eugeniu Adamovici și alții

Delict de presă — Responsabilitate. — Dacă pot fi chemați ca inculpați alte persoane de cât cei desemnați de lege. — Mărturisirea celui ce se declară de autor al unei scrieri. — Presumțiunea legală de imputabilitate (Art. 24 constituție și 47 cod. pen)

1. In delictelor de presă responsabilitățile fiind cu totul deosebite, în asemenea materie nu pot fi chemați ca inculpați de cât acei desemnați de lege și numai față cu aceștia poate fi socotită instanța ca legată.

2. In delictelor de presă, mărturisirea celui ce se declară ca autor al unei scrieri constituie în potrivă lui o presumțiune legală de imputabilitate.

Prin urmare, acel care reclamă nu are facultatea ca să facă cu desăvârșire abstracțiune de această presumție și ca să pue în cauză numai alte persoane ca răspunzătoare penalmente pentru acest fapt.

Curtea,

Având în vedere acțiunea intentată direct înaintea Curței cu jurați din județul Ilfov de M. Cerkez, personal și ca reprezentant al Societății Cerkez și C-iei, prin petițiunea înregistrată la No. 771, din 11 Septembrie 1912, împotriva lor Eugeniu Adamovici, Constantin Ch. M. Zorileanu și G. G. Bibescu;

Având în vedere că partea civilă susține că sus numiții inculpați ar fi calomniat-o printr-o serie de articole publicate în cursul lunilor Iunie, Iulie și August 1912, în ziarul Viitorul;

Având în vedere că, în ședința dela 2 Octombrie 1912, inculpații declarând că nu sunt autorii articolelor în-

criminate. Curtea, pe baza art. 47, a admis prin jurnalul No. 124 din 1912, proba testimonială cerută de reclamant în dovedirea aserțiunilor sale, amânând procesul pentru astăzi;

Având în vedere că, acum în instanță, inculpații și-au menținut declarațiunile din ședința precedentă și au mai arătat că au aflat că autorul articolelor în chestiune ar fi d-l C. Ștefănescu, chemat azi ca martor de partea civilă;

Având în vedere că acesta fiind față a recunoscut, în urma întrebărilor ce i s'a adresat de președintele curții, că el a scris articolele care au motivat plângerea și că ia răspunderea consecințelor decurgând din acest fapt;

Având în vedere că partea civilă care în ședința precedentă, declarase că nu voește să cheme la răspundere nici pe girantul, nici pe editorul ziarului a arătat azi că nu înțelege să introducă în cauză nici pe cel ce declară acum că este autor al articolelor incriminate;

Având în vedere că, d-l procuror general, care nici la ședința precedentă, nici acum, nu a cerut să fie chemat girantul sau editorul în instanță, a declarat că nu ia concluziuni în privirea lui C. Ștefănescu;

Având în vedere că Curtea urmează a lua act de aceste declarațiuni;

Având în vedere că Curtea nu poate din oficiu, să introducă în cauză nici pe girant, nici pe editor, nici pe cel ce recunoaște azi că este autor;

Că, în consecință, instanța angajată în urma acțiunii directe a părții civile, este legată între aceasta și persoanele cari tăgăduesc a fi autorii articolelor calomnioase, fără a fi față acel care declară că a scris acele articole și fără a mai fi puși în cauză girantul sau editorul;

Că, înainte de a se cerceta chestiunea vinovăției sau nevinovăției celor cari figurează în cauză ca inculpați, urmează a se examina dacă instanța este bine legată astfel;

Considerând că această chestiune de procedură urmează a fi dezbătută și decisa de Curte numai, fără asistența comisiunii juraților. Soarta acțiunii publice nu se prejudică printr-o asemenea discuțiune, și în cazul când această acțiune directă va fi socotită ca rău îndreptată, acțiunea publică nefind pusă în mișcare în mod valabil, nu poate să sfârșească printr-o decizie de condamnare, absolvire sau achitare bazată pe verdictul juraților, și acestia nu pot fi chemați a cerceta și a se pronunța asupra unei chestiuni de drept a cărei deslegare lasă întreaga chestiunea vinovăției sau nevinovăției agenților delictului, aceasta din cauza modului cum este organizată răspunderea în materie de delict de presă;

Considerând că, în asemenea materie, responsabilitățile sunt stabilite de art. 24 din Constituțiune și 47 din codul penal. Ast-fel: în prima linie, este răspunzător autorul, în lipsa lui girantul, iar în lipsa acestuia editorul;

Considerând că această înțirare de răspunderi evidențiază o deosebire importantă cu dreptul comun în materie penală obișnuită, după care răspunde numai autorul sau autorii faptului dăunător, iar alții numai în calitățile prevăzute de art. 47—46 cod penal, pe când în materia de care este vorba, răspunderea este mai redusă. Într-adevăr, organizarea răspunderilor la începutul titlului V din codul penal înalătură, în caz de delict de presă, complicitatea dreptului comun, astfel cum o prevede legea în acel titlu neexistând în asemenea caz agenți provocatori, complici și tănuitori. Și dacă cel vătămat poate pune în cauză în afară de autorul textului înriminat și pe autorul delictului de răspândire a celui text (girantul sau editorul), aceste răspândiri nu sunt concomitente, ci succesive și exclusive, după cum arată alin. 7 al art. 24 din Constituțiune, prin cuvintele «în lipsă»;

Considerând, deci, că responsabilitățile fiind cu totul deosebite în caz de delict de presă, nu pot fi chemați

ca inculpați decât acei desemnați de lege, și numai față cu aceștia poate fi socotită instanța ca legată;

Considerând că, atunci când este vorba de vinovăția autorului scrierei, că în cazul de față, art. 47 arată că el răspunde «când este cunoscut sau se dovedește». Iar în ceea ce privește modul cum va ajunge ca să fie cunoscut, acest mod nu poate fi altul decât mărturisirea lui făcută, fie înscris, fie oral, în instanță, când este chemat a răspunde. Aceasta se învederează și din distincțiunea pe care o face legea între ipoteza «când este cunoscut, și ipoteza «când se dovedește», care prevede cazul unei tăgăde din partea celui chemat a răspunde ca autor al scrierei. Această deosebire pune în lumină o altă deosebire între materia delictelor de presă și dreptul comun, și anume puterea probatorie a mărturisirii celui învinovățit. În penal, din punctul de vedere al teoriei, mărturisirea singură a inculpatului necoroborată cu nici o altă împrejurare sau presumpție, nu constituie o dovadă desăvârșită de imputabilitate în delictele de presă însă această mărturisire înalătură necesitatea altor mijloace de dovedire. Motivul acestei deosebiri trebuie căutat în dorința legii de a ocroti cât mai mult libertatea presei evitându-se, în limitele unor oarecare satisfaceri a intereselor celor vătămați, cercetări cari ar neliniști pe acei ce ar voi să-și manifeste opiniunile și în consecință ar stănjeni asemenea manifestări;

Că, deci, mărturisirea celui care se declară ca autor al unei scrieri constituie împotriva lui o prezumțiune legală de imputabilitate;

Că, în consecință, acel care reclamă nu are facultatea ca să facă cu desăvârșire abstracțiunea de această prezumție și ca să pue în cauză numai alte persoane, ca răspunzătoare penalmente pentru acest fapt;

Că, admitându-se că partea civilă are dreptul ca să stabilească că acel ce se arată a fi autor face o arătare neexactă sau nu a fost singur și că există coautori (lucru ce nu s'a înalăturat de lege în materie de delict de presă, cum s'a făcut pentru complicitate), totuși este neapărat necesar ca să fie pus în cauză, în prima linie, autorul cunoscut și prezumat, pentru ca acei chemați a se pronunța să poată aprecia sinceritatea arărilor sale și să poată fixa responsabilitățile, căci o prezumțiune de imputabilitate nu este o dovadă de culpabilitate, și dacă acea prezumție trebuie neapărat examinată, ea poate fi discutată și apoi înalăturată;

Considerând, în afară de acestea, că într'un delict de presă urmează neapărat a fi pus în cauză ca autor și acel care a putut comite delictul pe calea presei, chiar de ar fi numai instrumental prin care alții au ajuns la comiterea delictului pe această cale. Altfel, nu poate fi vorba despre un asemenea delict, ci despre o infracțiune ordinară. De pildă, dacă cineva dictează un articol calomniator unui ziarist care l' semnează și-l publică, nu se poate concepe ca să nu figureze în instanța de calomnie prin presă ziaristul fără de care acest delict nu ar exista sub această formă, căci dacă el nu ar fi semnat și publicat articolul, nu ar fi fost loc la o urmărire pe această cale. Aceasta bine înțeles iarăși fără a se prejudicia chestiunea vinovăției;

Având în vedere că, în speță, partea civilă susține că urmărește pe inculpații pe cari i-a pus în cauză pentru că au inspirat și chiar dictat articolele incriminate, fără a susține că chiar ei le-au publicat, fără a arăta numele vreunei alte persoane care le-ar fi publicat și fără a pune în cauză pe girantul sau editorul ziarului unde au apărut articolele;

Considerând că nu se poate cerceta vinovăția celor inculpați azi fără ca să figureze în cauză singurul care este arătat prin propria sa declarațiune că ar fi întrebuințat calea presei pentru manifestarea opiniunilor socotite calomnioase;

Considerând că, din acest punct de vedere, instanța nu poate fi socotită ca bine legată și că nu se poate

păși la cercetarea vinovăției sau nevinovăției celor chemați de partea civilă, fără ca să figureze și autorul cunoscut:

Că, audiarea martorilor admiși în ședința precedentă devine deci inutilă, și că acea probă testimonială admisă pe când autorul nu era cunoscut, nu constituie un obstacol la soluțiunea anunțată;

Având în vedere, în rezumat, că Curtea, găsindu-se în fața unui autor cunoscut, care nu e pus în cauză nici de partea civilă, nici de d-l procuror general, fără ca să fie chemați la răspundere nici girantul, nici editorul, socoteste că acțiunea este rău îndreptată în contra inculpaților și urmează a o respinge ca atare;

Pentru aceste motive, ia act de declarația inculpaților, și respinge, etc.

(ss) M. A. Balș; N. Steriade; N. N. Ioanid.

Adnotațiune.—Deciziunea Curței cu Jurați de Ilfov se publică. are o deosebită importanță, fiind-că prin ea Curtea se pronunță asupra câtor-va mari cestiuni din materia responsabilității în delictele de presă—materie atât de puțin stabilită și cercetată la noi.

Deciziunea e redijată de d. Consilier Balș, cu multă îngrijire, totuși cred că soluțiunea dată lasă la o parte principiile legii noastre în materia presei.

Două principale abateri, comite, după noi, Curtea în deciziunea sa:

a) când a admis proba cu martori spre a se dovedi autorii;

b) când, Curtea singură, considerând instanța ca rău legată, așa cum reclamanții și formulaseră cererea a respins acțiunea în calomnie, fără să pună cestiunea în judecata juraților.

I

Cestiunea dacă autorul, în caz când nu e cunoscut sau semnat, în delictele de presă se poate căuta și dovedi, e foarte delicată în toate legislațiunile.

În Franța sub imperiul legii din 16 Iulie 1850, art. 3 și 4 din lege, cereau ca toate articolele să fie semnate; iar art. 21 din decretul din 17 Februarie 1852 și art. 9 din legea din 11 Mai 1868, interziceau articolele semnate de o persoană lipsită de drepturile civile și politice sau căreia i este interzisă intrarea în Franța¹⁾.

Legea în 1881, n'a mai reproduș aceste articole și de aci se deduce dreptul de anonim ca consacrat în actuala lege²⁾. Totuși doctrina pare a

fi de acord, că acest anonim nu însemnează că cercetarea paternității în Franța, în materie de presă, ar fi oprită și recunoscut dreptul ministerului public de a stabili prin toate mijloacele de probațiune cine este autorul.

Tous les moyens de preuve établis par l'art. 154 du code d'instruction criminelle sont donc admissibles pour établir quel est l'auteur de l'article—zice Fabrique³⁾, iar Garraud de asemenea «la loi, en déclarant l'écrivain responsable, ouvre, par cela même, à toute personne intéressée, au ministère public comme à la partie lésée, un droit absolu de recherche; etc. etc.»⁴⁾.

În Belgia ca și la noi, lipsind un text expres de lege, cestiunea e controversată.

«Une question importante en matière de presse est encore celle de savoir si la police judiciaire a le droit de rechercher l'auteur véritable de l'oeuvre incriminée, lors même que l'imprimeur indiquerait tel ou tel autre individu comme auteur — zice Schuermans⁵⁾.

Și apoi continuând, același autor spune: «D'excellents esprits ont adopté la négative..... La presse, ajoute-t-on, est essentiellement libre de par la constitution; celle-ci permet à l'auteur d'un écrit de conserver l'anonymat, la crainte de perquisitions gênantes pourrait donner lieu au refus de s'exposer, et créerait de la part des imprimeurs une censure préalable contraire au vœu de l'art 18 c. b».

Acel care a susținut această teorie în Belgia într-o remarcabilă disertațiune este Eug. Verhaegen⁶⁾. Delictele de presă sunt, zice cu drept cuvânt acest autor, —după expresia lui Rauter, delict de publicațiune; responsabilitatea acestei publicațiuni incumbă editorului; el este care își apropie (fait siennes) toate ideile ce publică, căci dacă el nu le împărtășește, el ia măsuri și nu le publică de cât cu garanția expresă a autorului. Editorului singur deci îi aparține a decide dacă trebuie să declare pe autor, este o cestiune de interes privat și apoi ori care ar fi individul urmărit, editor sau autor, societatea e satisfăcută.

De aceea legea a cerut numai semnătura girantului sau a editorului și nu a autorului—Apoi pentru ce ministerul public ar avea acest drept

oratorilor căroră le-ar fi permis să vorbească într-o întrunire publică, mascați.

Garraud, din care eulegem aceste date, ne spune că Holzendorf unul din cei mai iluștri reprezentanți ai opiniei liberale în Germania, într-o broșură apărută vestește cu toată puterea anonimul și obiceiul presei engleze.

³⁾ Fabrique, *Traité des délits politiques et des infractions par la parole, l'écriture et la presse*, vol. I, pag. 304, Nr. 82.

⁴⁾ Garraud, *Droit pénal français*, tom. II, pag. 699, No. 690.

⁵⁾ Schuermans *Code de la presse* vol. II, pag. 414.

⁶⁾ *Etudes de droit public* pag. 211 și *Belgique Judiciaire* XIV 577 (citât de Schuermans).

¹⁾ Această obligațiune a fost introdusă în 1850, în scop de a diminua influența jurnalelor politice.

²⁾ Presa engleză și forța ei, e datorită—se zice—acestui anonim și se susține că anonimul e chiar necesar jurnalelor politice, cari nu pot fi de cât organul partidului, iar nu o tribună liberă de opinii individuale și că după cum o bancă și mărește creditul prin anonim, tot astfel și un jurnal și poate mari influența prin același mijloc.

Credința noastră este că anonimul are o influență dezastruoasă asupra caracterelor și că numai grație acestui anonim legal, mângaiat de dulcea patimă a câștigului, se întrețin campanii calomnioase prin presă. Acești anonimi ai presei au situațiunea

să caute pe autor pentru a înlocui responsabilitatea girantului, când acesta își asumă responsabilitatea?

«*En agissant de la sorte, il irait au delà de ce que le salut de la société rend indispensable; il susciterait donc à la presse des difficultés sans excuse; il nuirait donc au lieu d'être utile*»⁷).

Teoria contrară, e susținută în Belgia de Schuermans⁸) și jurisprudență. Curtea de Casație în afacerea editorului ziarului *l'Avenir d'Anvers* care în fața curții cu jurăți nu voise să declare cine e autorul și învoca pentru acesta dreptul de a păstra anonimul, a respins acest sistem stabilind că... «*La responsabilité en matière de délit de la presse pesant en premier lieu sur l'auteur, la justice peut, pour le découvrir recourir à tous moyens de preuve autorisés par le droit commun, lors même que l'imprimeur indiquerait tel ou tel autre individu comme auteur*»⁹).

Mai mult, în Belgia se decide de jurisprudență, că pentru descoperirea adevărului și vizitele domiciliare sunt permise și că poliția judiciară poate sesiza corpul delictului și a face toate perchezițiunile necesare¹⁰).

În legislațiunea noastră deși nu avem nici un text expres, credem că îndoiala care există în Belgia, de unde am luat sistemul nostru, a dispărut și că o soluțiune contrară jurisprudenței belgiene se impune și anume că printr-o excepție la regulile de dovedire ale dreptului comun, autorul, în delictele de presă, nu se poate urmări decât când este semnat sau este cunoscut și că nu se pot începe cercetări pentru descoperirea autorului când el nu este semnat sau cunoscut, că în special nu se pot face descinderi, perchezițiuni, etc., etc.

Constituția noastră, consfințește într-o măsură mai largă dreptul de anonim de oarece din discuțiunile ce au avut loc în 1884 în constituantă, rezultă că s'a considerat acestea ca un compliment necesar și indispensabil libertății manifestățiunii gândirii prin presă, libertate pe care voiau s'o garanteze complet.

Consider că libertatea completă a presei, astfel cum au conceput-o constituții noastre, ar fi mult redusă dacă s'ar admite sistemul Curții, căci dacă s'ar permite căutarea și dovedirea autorului, apoi s'ar putea face și perchezițiuni și prin proba lesnicioasă a martorilor, s'ar putea inculpa ori și cine, atribuindu-i paternitatea unui articol calomnios.

Pentru a învedera că acesta este sensul legii noastre și că aceasta a fost intențiunea constituenților noștri, reproduc aici după «*Monitorul oficial*» discuțiunile urmate asupra acestei cestiuni:

G. Cantili (Discurs pronunțat în ședința dela 31 Martie 1884). Eu cred, d-lor, că toată camera ar să voteze acest articol, care nu lovește cătuși de puțin în libertatea presei; dar voi, d-l președinte, să se explice, cum are să se aplice acest articol 24-1? Este acolo un aliniat care zice, că se va da în judecată autorul, în lipsă girantului și în lipsa acestuia, editorul.

D-lor, cestiunea este foarte importantă, căci trebuie să se știe cum se înțelege această dispozițiune? Se pot urmări cumulativ, deodată toți, sau în parte fiecare? Cestiunea în alte părți a fost controversată și nu poate rămâne neexplicată.

Em. Costinescu: Și la noi a fost controversată, dar s'a explicat în urmă, că pe fiecare în parte.

G. Cantili: A dona cestiune este, că art. 47 din codicele penale modificat în 1874, în aliniatul final, pe când eu și amicul meu d. Stolojan, combatteam asemenea modificare, zice că se va da în judecată autorul când se știe, sau când se va dovedi, și în lipsa lui girantul și apoi editorul. Ei bine, spuneți-mi d-voastră, înțelegem prin această dispozițiune constituțională că se poate căuta și dovedi un autor? Eu cred că nu putem merge până acolo. Se dă în judecată un autor când este subscris sau când este cunoscut; dar ca să mergem să căutăm pe autor prin fel de fel de mijloace, aceasta nu se poate admite. Dispozițiunea aceea din codicele penale, trebuie să rămână de o parte față cu acest text al articolului din Constituțiune.

A. Stolojan: D-lor, foarte bine a apreciat d. Cantili; noi n'am avut intențiunea ca să facem pe toți împreună responsabili; și pe autor și pe girant și pe editor; pentru cuvântul că nu vom să punem sub cenzură tipografii; pentru celtul că n'am autorizarea comitetului să vă spun de ce părere este.

Voci: Consultați-vă.

A. Stolojan: Atunci dați-mi voi să consult Comitetul.

D-lor, comisiunea interpretează articolul astfel cum l'interpretează și d-l Cantili, adică, că autorul când nu este subscris, să nu se poată urmări. (Aplauze). M. Of. No. 132/84, pag. 1934.

Sunt cuvinte clare, cari nu pot lăsa nici o îndoială asupra sensului articolului și găsește că sistemul legii e foarte înțelept, fiind că dacă autorul nu e cunoscut, tot legea îi pune la dispoziție o altă persoană responsabilă: *girantul* și în lipsa lui: *editorul*. Cât despre art. 47 din cod. penal, pe care l'invocă și Curtea în decizia sa și în special cuvintele «*când se dovedește*» din acest articol, după cum se vede din discuțiunea din constituantă sunt considerate ca abrogate.

Și sistemul legii nu trebuie să surprindă pe nimeni, fiindcă aici, în materia presei, suntem într-o materie excepțională. Organizarea responsabilității în delictele de presă, e bazată pe o mare excepțiune de la principiile de responsabilitate ale dreptului comun, căci de unde în dreptul comun, într-o infracțiune, pe lângă autor sunt inculpați de odată, ca compliciti și toți acei cari au cooperat sau ajutat; într-un delict de presă, legiuitorul a desființat complicitatea (afară de provocațiune), căci nu voește de cât o singură victimă, cum spunea Devaux în Congresul național belgian și declară răspunzător numai pe autor sau autori singuri, deși un delict de presă în genere nu se poate concepe fără concursul cel puțin al unui tipograf și al unui distribuitor; și numai în lipsa autorului face răspunzător pe girante și în lipsa și a acestuia, pe

⁷) Idem — Eug. Verhaegen op cit.

⁸) Code de la presse vol II, pag. 417 și urm.

⁹) Encyclopédie du droit criminel Belge, par G. Beltjens, pag. 801, No. 27 și 28; idem Schuermans, Code de la presse, a II édition tom. II, pag. 417 și 448.

¹⁰) Idem, Beltjens, op. cit., pag. 884, No. 32, 33 și 34.

editor (art. 24 const.), adică un *sistem de răspundere prin cascade*, după cum l'a numit acel ș autor belgian.¹¹⁾

Un argument mai mult, cum că în legea noastră autorul nu poate să fie căutat, e și împrejurarea că în 1873, cu ocazia modificării codului penal și a procedurii penale, când s'au introdus cele mai multe dispozițiuni relative la presă, în proiectul guvernului, la art. 58 pr. p. se adăogase un aliniat prin care judecătorul de instrucție era autorizat a fa e percheziție și a ordoni sequestrarea obiectelor ce constituie corpul delictului¹²⁾ și opozițiunea în Cameră a fost atât de puternică în cât guvernul a retras proiectul—ceia ce confirmă încă odată că cele declarate la 1884 în constituantă sunt rezultatul aceleiași intențiuni, aceleiași stări de spirit și contribuie a lămuri în mod luminos că sensul legii noastre este că autorul nu poate fi căutat.

II

O a doua abatere comite Curtea, când respinge acțiunea ca rău îndreptată sau că considerând instanța ca rău legată în lătură astfel reclamațiunea fără ca judecătorii chemați de lege—jurații—să se poată pronunța asupra responsabilității celor indicați ca autori ai delictului d' calomnie.

O astfel de procedură este cred în flagrantă contradicție cu aceleași principii constituționale după care numai juriul judecă delictele de presă și cu principiile din art. 10 pr. pen., după care o acțiune publică deschisă nu se poate termina decât printr'o achitare, absolvire sau condamnare.

În adevăr, reclamantul în delictele de presă, are facultatea—și aci tot o excepțiune—în baza art. 226¹³⁾ de a adresa plângerea sa parchetului și judecătorului de instrucțiune sau direct curței cu jurați. S'ar părea însă că din cele expuse mai sus, ar rezultă că atunci când autorul nu e

sămnat, reclamantele să nu poată cita în judecată decât pe girante și în lipsă pe editor, că cu alți termeni pentru toate calomniile nesemnate răspunde giranțele *«le bouc émissaire des délits du journal»*; mai mult, că el nu ar putea scăpa de răspundere declarând pe autor; or, aceasta e inadmisibil, căci principiul responsabilității prin cascade este tocmai aceasta că cel mai jos în scara răspunderii e apărât de pedeapsă dacă declară pe cel dinaintea lui, așa că e sigur că ceace legiuitorul constituant a voit prin această prohibițiune de a se urmări autorul când nu e semnat, e că nu se pot începe și face cercetări pentru descoperirea lui, cum ar fi de ex: perchezițiune sau deschideri la redacție, în tipografie sau domiciliu, pentru găsirea manuscrisului etc. etc. dar girantele îl poate declara când va fi întrebat sau este chemat la răspundere.

De aceea cred m, că se poate și nimic nu se opune ca reclamantele dacă ține de cunoscut pe autor să'l indice în reclamațiunea sa, deși nu e semnat, să anticipeze, cu alți termeni, asupra declarațiunilor sau indicațiunilor pe cari le presupune că le-ar face girantele sau editorul în privința autorului.

Dacă aces autor astfel citat, recunoaște faptul, lucru ar fi minunat, căci prin aceasta s'a scurtat din procedură, dacă din contră el nu recunoaște faptul și reclamantele nu are din alte împrejurări dovadă, nu se pot porni cercetări pentru a stabili că el este autorul de ex: admitere de martori, cum greșit cred că a făcut Curtea și trebuie pășit mai departe în scara răspunderii, chemând în cauză pe girante sau editor.

Dacă, întâmplător, reclamantul ar declara, cum a făcut în speță că nu înțelege să se judece cu alt cineva și că numai persoana indicată de el este autorul, cred că nu se poate respinge cererea ca neregulată și că trebuie pusă chestiunea juraților în privința autorului, dacă acela este autorul și dacă a comis delictul ce i se impută rămânând ca jurații, cărora reclamantul le va expune rațiunile pentru care crede că are în față pe autor, să se pronunțe¹⁴⁾.

Ceiace desigur a impresionat pe d nii Judecătorii ai Curței, a fost, declarațiunea făcută de unul dintre martori, d-l Ștefănescu că el este autorul articolelor, — or, tocmai jurații, în auzul cărora se făcuse această declarație, erau cei chemați să aprecieze asupra sincerității acestei declarațiuni, după cum jurații cred că pot să apre

¹¹⁾ Acest sistem al responsabilității succesive sau prin cascade e sistemul legii Belgiene și al nostru.

În Franța sub imperul legii din 1819, era consacrat prin art. 24 al acestei legi *sistemul răspunderi solidară*, după care: autorul, editorul, tipograful, girantele, distribuitorul erau declarați culpabili, unii ca autori alții ca complici.

Azi în Franța legea din 1881, consacră sistemul responsabilității succesive, dar cu oarecare confuziune că nici doctrina, nici jurisprudența nu sunt de acord. Sistemul legii germane și austriace este un sistem mixt, după care în principiu răspunde autorul pentru orice scriere delictuoasă și în lipsa lui răspunde editorul, redactorul, tipograful și distribuitorul, dar responsabilitatea acestor din urmă, formează un delict aparte de neglijență, pentru că nu au dat toată atenția sinceră lăsând să se imprime un articol sau scriere cu conținut culpabil.

¹²⁾ Iată textul art. ce se adăogase la art. 58 pr. p. în proiectul guvernului:

«En cas de délit de presse, le juge d'instruction va pouvoir, immédiatement après avoir requis le juge de paix, faire sequestrer les objets qui constituent le corps du délit. Le procès verbal de sequestration se va communiquer à la chambre de paix sous la signature de sequestration. Le juge d'instruction pourra, après avoir obtenu la permission de la chambre de paix, faire sequestrer la presse, les papiers, les livres, les manuscrits, les lettres, les cartes, les objets de toute nature qui se trouvent chez le prévenu, et les faire examiner par un expert nommé par la chambre de paix. Le juge d'instruction pourra, après avoir obtenu la permission de la chambre de paix, faire sequestrer la presse, les papiers, les livres, les manuscrits, les lettres, les cartes, les objets de toute nature qui se trouvent chez le prévenu, et les faire examiner par un expert nommé par la chambre de paix.»

¹³⁾ Acest articol a fost introdus la 1874.

¹⁴⁾ În practica Curței cu Jurați din Belgia, se pune juraților nu numai chestiunea culpabilității, dar se pune în mod prealabil și chestiunea autorului: dacă d. X, aci prezintă și indicat ca autor este el autorul articolului învinovat. (Beljens, op. cit. pag. 803 și urm.).

cieze și să vadă dacă persoana indicată și declarată de un ziar ca girante, este un girante real sau fictiv, un om de pae, cum s'ar spune, ex. când e declarat ca girante un lucrător din tipografie. Or, nu va fi o parodie de justiție, făcând responsabil un astfel de om, pentru lucruri pe cari nu le înțelege?! Un girante fictiv echivalează cu o lipsă de girante și cred că se

poate trece la cel următor în scara răspunderii, la editor.

Tot astfel și cu declarațiunile de autor.

Iată de ce cred că decizia Curței e dată prin calcarea principiilor legii¹⁵⁾.

J. JONESCU-DOLJ

¹⁵⁾ În ultimul moment când adnotarea de față era deja lucrată și dată la tipar, află că decizia Curței cu Jurați ce am adnotat a fost casată.

REZUMATELE JURISPRUDENȚEI ÎN ALTEI NOASTRE CURȚI DE CASATIE¹⁾

CASAȚIE S. I

Recurentul Gh. S. Ioniță prin d-l avocat Anastasia.

Intimatul Rîța M. Dimitriu prin d-l avocat N. Pompilian.

Proba cu martori. — Prescripție invocată de pârât. — Proba cu martori cerută de reclamant, spre a dovedea posesia precară a intimatului și întreruperea ei. — Respingerea ei ca inutilă. — Violarea dreptului de apărare.

I. Deși instanțele de fond sunt suverane să aprecieze utilitatea unei probe invocate de părți, acest drept însă încetează și hotărârea instanței de fond este supusă controlului Curței de casație când prin respingerea probei se violează dreptul de apărare al părții, sau când proba cerută, dacă ar fi fost admisă, ar fi fost de natură să schimbe soluția procesului.

Astfel, dacă într-o acțiune în revendicare reclamantul cere să dovedească cu acte că posesia intimatului a fost exercitată în calitate de chirie sau că prescripția a fost întreruptă, în asemenea caz, tribunalul nu poate pe de o parte să admită prescripția invocată de intimat iar pe de alta să respingă ca inutilă, fără arătare de alte motive, proba cu martori prin care se tindea la respingerea prescripției (Cas. secția I decizia No. 684 din 8 Octombrie 1912, prin care se casează sentința trib. Dolj secția I No. 828/910.)

Recurentul Ioniță D. Simianu și alții prin d-l avocat Chr. Georgescu.

Intimatul Nastasia I. Cristescu și alții în persoană.

Perimare. — Cererea de perimare a unei acțiuni. — Competența instanței înaintea căreia e pendinte acțiunea, a ceretă cererea. — Art. 257 din procedura civilă.

2. Potrivit art. 257 pr. civ. ori ce cerere de perimare a unei acțiuni, opozițiuni, etc., se adresează instanței înaintea căreia se găsește pendinte acțiunea, opoziția, apelul etc., a cărei perimare s'a cerut, de oare ce, numai această instanță este mai în măsură să verifice actele de procedură cari s-au urmat înaintea sa cum și dacă termenul perempțiunii s'a împlinit. (Cas. s. I decizia No. 700 din 12 Oct. 1912 prin care s'a regulat competența și s'a trimis cercetarea perimării la judele de ocol Titu.)

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu stelută* prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerele viitoare.

Redacția

Recurentul Victor Dădescu prin d-l avocat B. Dumitrescu
Intimatul Sache Cernovodanu prin d-l avocat I. Chiriac.

*** Autoritatea lucrului judecat. — Hotărâre penală. — Dacă ea are putere de lucru judecat numai asupra culpabilității agentului, sau și asupra faptelor materiale ce au fost constatate de instanța penală, și ca consecință și asupra acțiunii civile.**

3. O hotărâre penală are putere de lucru judecat nu numai asupra culpabilității agentului, dar și asupra faptelor materiale ce a trebuit să fie judecate de instanța penală pentru ca să poată pronunța condamnarea inculpatului și ca consecință, și asupra acțiunii civile care, de și are alt obiect de cât procesul penal s'ar întindea totuși pe faptele necesarmente constatate și judecate în penal;

Prin urmare cu drept cuvânt instanța civilă se întemeiază pe faptele constatate și judecate pe calea penală, pentru a stabili că un act sustras de o persoană și pentru care fapt fusese condamnat definitiv în penal era un contra-inseris în care se arată că vânzarea a cărei anulare se cere în civil era fictivă. (Cas. s. I decizia No. 756 din 29 Octombrie 1912, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei Curții de apel București s. IV No. 145/911.)

CASAȚIE S. II

Recurentă Paulina Gr. Andreescu, în persoană.

Intimatul Gr. Andreescu, în persoană.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Divorț. — Copii. — Incredințarea lor soțului inocent. — Aprecieri suverană a instanțelor de fond. — Art. 282 c. civil.

1. Art. 282 din codul civil prescrie că în caz de despărțenie, copii se vor încredința soțului care a dobândit despărțenia, afară numai când tribunalul, spre binele copiilor, va regula altfel. Judecătorii fondului sunt suverani să aprecieze că este spre binele copiilor ca ei să fie lăsați în îngrijirea soțului. (Cas. II decizia civilă No. 214 din 3 Octombrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curței de apel București secția IV No. 14/912).

Recurentă Valeria Gr. Nițulescu ș. a. prin d-l avocat Șt. Dumitrescu.

Intimată Obstea moșnenilor Buzoeni ș. a. prin d-nii avocați Ștefănescu Priboi și Netter Comănescu.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

*** Codul silvic. — Comisia întocmită de art. 29. — Hotărâre. — Atacarea ei cu apel la tribunal. —**

Conexarea diferitelor apeluri. — Judecarea lor în mod succesiv, iar nu de odată. — Lipsă de nulitate. — Art. 32 c. silvic.

Recurs. — Presentarea în instanță a recurentului printr'un mandatar, neasistat de avocat. — Respingere cu nesușinut. — Art. 94 din procedura civilă.

2. a) Dacă prin art. 32 din noul cod silvic se prevede că, după expirarea termenului de apel în contra hotărârii comisiunei pentru stabilirea dreptului de proprietate al moștenitorilor sau răzeșilor, tribunalul va forma un singur dosar pentru toate apelurile făcute în contra aceleiași hotărâri, pe care din oficiu le va declara conex, nicăeri însă legea nu prevede că o hotărâre a tribunalului care n'ar statua de odată asupra tuturor apelurilor, ci succesiv, pe măsură ce ele se rezolvă, ar fi izbită de nulitate. Prin urmare, dacă s'a dat o singură hotărâre asupra tuturor apelurilor, deși le-a judecat pe unele mai înainte iar pe altele în urmă, nu se poate face din aceasta un motiv de nulitate a hotărârii date.

b) Imprejurarea că tribunalul a respins ca nesușinut un apel făcut contra hotărârii comisiunei prevăzută de art. 29 din codul silvic, în loc de a-l respinge ca nedovedit, nu poate atrage casarea sentinței din moment ce este constatată că apelantul nu prezentase nici un fel de acte în sprijinul apelului său, iar faptul că la termenele ulterioare, când s'au rezolvat celelalte apeluri conexate, a produs oarecare acte nu poate obliga pe tribunal să revie asupra respingerii apelului și să le ia în cercetare.

c) Când recurentul se prezintă în instanță printr'un mandatar, care nu este asistat de un avocat, cum cere art. 94 pr. civ. recursul urmează a se respinge ca nesușinut. (Cas. II, decizia civilă No. 233 din 10 Octombrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Vâlcea, No. 653/912).

Recurentul Nathan H. Stern ș. a. prin d-l avocat M. Valerianu. Intimatul Ion Popescu Dogaru ș. a. lipsă.

* **Prescripție. — Hotărâre comercială. — Aplicarea prescripției de 30 ani. — Art. 404 pr. civ. și art. 1, 889 și 947 c. comercial.**

3. Art. 404 pr. civilă, care prevede în termeni generali că o hotărâre judecătorească, care nu s'a executat timp de 30 ani de la data sa, nu se mai poate executa și pierde puterea lucrului judecat, se aplică și hotărârilor date în materie comercială, în lipsă de un text de lege în codul de comerț în această privință. (Cas. II decizia civilă No. 238 din 30 Octombrie 1912, prin care s'a casat sentința trib. Vâlcea s. I No. 19/912).

CASAȚIE S. III

Recurentul A. Constantinescu, lipsă.
Intimatul Administrația financiară Dolj prin d-l avocat Pa-raschivescu.

Taxe militare. — Dreptul proporțional. — Modul său de stabilire. — Art. 69 l. taxelor militare și 7 din regulament.

1. După art. 69 din legea taxelor militare și art. 7 din regulamentul ei de aplicare, taxa proporțională militară se stabilește după rolurile financiare, după totalul neto al retribuțiilor de orice fel sau altor remize ce

are fiul, tatăl sau mama lui la un loc, care total, dacă părinții sunt în viață, se împarte în trei, sau dacă numai unul trăiește, în două.

Violează, dar, aceste dispozițiuni comisia de apel, când impune pe fiu la taxa militară proporțională asupra întregului salar ce primește ca învățător, fără să repartizeze în două această sumă, deși constată în fapt că dânsul are mamă în viață, pe care o întreține. (Cas. III, decizia fiscală No. 688 din 8 Octombrie 912, prin care s'a casat decizia comisiei de apel din județul Dolj. No. 405/912).

NOTA. — În acelaș sens a se vedea Cas. III, No. 336 din 8 Iunie 912, al cărei sumar s'a publicat în *Curierul Judiciar* No. 62 din 912, pag. 732, col. 2-a.

R. B.

Recurentul Dumitrache Dumitriu prin d-l avocat St. D. Popescu Intimatul Ministerul de finanțe prin d-l avocat Otludescu.

Pensie. — Geandarm. — Contractarea unei tuberculoze cu ocazia și din cauza serviciului. — Imposibilitate de a-și câștiga existența prin orice fel de muncă. — Cuantumul pensiei.

2. După art. 9, al. 1 și art. 10 din regulamentul casei de pensii al corpului geandarmiei rurale, gradele inferioare și geandarmii rurali, cari în îndeplinirea serviciului, din cauza sau cu ocazia lui, ori dintr'un act de devotament pentru Stat, au căpatat răni, leziuni și infirmități de o gravitate excepțională, cari îi pun în neputință permanentă și absolută de a-și câștiga existența prin orice fel de muncă, precum: pierderea completă a vederii, a mâinilor sau picioarelor, dobândirea unei boli infecțioase în exercitiul funcțiunei și altele asemenea, se bucură de o pensie de retragere, care nu poate fi în nici un caz mai mică de 70 % din mijlocia soldei bugetare pe ultimii 5 ani.

Tuberculoza fiind o boală infecțioasă și legiuitorul considerând boala infecțioasă ca o cauză de imposibilitate pentru cel ce a contractat-o de a-și mai câștiga existența prin orice fel de muncă, urmează că pensunea ce trebuie a se acorda unui geandarm ce a contractat această boală din cauza și cu ocazia îndeplinirii serviciului, nu poate fi mai mică de 70 % din media retribuției ultimilor 5 ani. (Cas. III, decizia No. 406 din 9 Octombrie 912, prin care s'a casat decizia comisiei de pensii a geandarmilor rurali No. 13/912).

Recurent Ministerul de finanțe prin d-l avocat C. Marinescu. Intimata Zoe Gh. Vlahuți Slatineanu prin d-l avocat Stăvilas Cihoschi.

Taxe succesoriale. — Scutire. — Mobile din casa de locuință a defunctului. — Art. 65 din legea timbrului.

3. După art. 65 din legea timbrului, nu se socotesc în valoarea moștenirii mobilele din casa de locuință. Astfel, când tribunalul constată în fapt că mobila ce garnisește o vilă ce avea defunctul nu servea pentru speculă, adică nu o închiria la alții, prin aceasta a stabilit că acea mobilă servea pentru locuința defunctului și dar scătând-o din valoarea moștenirii, nu violează art. 65 din citata lege. (Cas. III, decizia No. 432 din 24 Octombrie 912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Ilfov, secția II, No. 399/912).